

M.Ed. Semester - 1 (CBCS) Examination
OCT/NOV-2025 (NEW COURSE)
EDUCATIONAL STUDIES (CORE/ELECTIVE)

Time: 2:30 Hours**Marks:70****Instructions:**

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

વિભાગ-૦૧

- પ્રશ્ન.૧ નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈ બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો. દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 750 શબ્દોમાં આપો. (૨૦)
- (1) વિવિધ સમાજશાસ્ત્રીય દ્રષ્ટિકોણના સંદર્ભમાં શિક્ષણના અર્થ અને સ્વરૂપની ચર્ચા કરો. આ દ્રષ્ટિકોણ સમાજમાં શિક્ષણના હેતુને સમજવામાં કેવી રીતે મદદ કરે છે?
 - (2) અભ્યાસક્રમના માળખા, જ્ઞાનની રચના અને રાષ્ટ્રીય અભ્યાસક્રમ વચ્ચેના સંબંધનું વિવેચનાત્મક રીતે પરીક્ષણ કરો. સંબંધિત ઉદાહરણો સાથે તમારા જવાબને સમજાવો.
 - (3) શૈક્ષણિક અભ્યાસો એક બહુ-શાખાકીય ક્ષેત્ર છે. શૈક્ષણિક ક્ષેત્ર તરીકે શિક્ષણ અધ્યયનના વિકાસમાં પરંપરાગત શાખાઓના યોગદાનની ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન.૨(અ) નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈ બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો. દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં આપો. (૧૦)
- (1) શૈક્ષણિક વિચારધારાઓનો ખ્યાલ યોગ્ય ઉદાહરણો સાથે સમજાવો.
 - (2) શૈક્ષણિક સંશોધનના હેતુઓ શું છે?
 - (3) સંશોધનનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો.
- પ્રશ્ન.૨(બ) નીચેના પાંચ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો. (૦૫)
- (1) શિક્ષણને એક વાક્યમાં વ્યાખ્યાયિત કરો.
 - (2) શિક્ષણમાં કોઈપણ બે સમાજશાસ્ત્રીય દ્રષ્ટિકોણના નામ આપો.
 - (3) અભ્યાસક્રમ માળખું શું છે?
 - (4) ગુણાત્મક સંશોધનની એક લાક્ષણિકતા જણાવો.
 - (5) આધુનિક સંદર્ભમાં શાળાકીય શિક્ષણનો અર્થ શું છે?

વિભાગ-૦૨

- પ્રશ્ન.૩ નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈ બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો. દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 750 શબ્દોમાં આપો. (૨૦)
- (1) શિક્ષણ નીતિના વિકાસ પર રૂઢિચુસ્ત, મજૂર અને ગઠબંધન સરકારોની અસરનું વિશ્લેષણ કરો.
 - (2) શિક્ષણ સિદ્ધાંત તરીકે સંરચનાવાદની ચર્ચા કરો. તે વર્ગખંડમાં શિક્ષણ અને શીખવાની પદ્ધતિઓને કેવી રીતે પ્રભાવિત કરે છે?
 - (3) લિંગ અને વંશીયતા જેવા સામાજિક પરિબલો શૈક્ષણિક સિદ્ધિને કેવી રીતે પ્રભાવિત કરે છે? સંબંધિત સંશોધન દ્વારા તમારા દલીલોને સમર્થન આપો.
- પ્રશ્ન.૪(અ) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આપો. દરેક જવાબ લગભગ ૧૨૫ શબ્દોમાં હોવો જોઈએ. (૧૦)
- (1) શિક્ષણમાં નવી શ્રમ નીતિ શબ્દ સમજાવો.
 - (2) અધિબોધન (Metacognition) વ્યાખ્યાયિત કરો અને અસરકારક શિક્ષણમાં તેની ભૂમિકા સમજાવો.
 - (3) બુદ્ધિના કોઈપણ બે અલગ અલગ દ્રષ્ટિકોણનું સંક્ષિપ્તમાં વર્ણન કરો.

પ્રશ્ન.૪(બ) નીચેના પાંચ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો.

(૦૫)

- (1) શિક્ષણ બજારનો અર્થ શું છે?
- (2) સંરચનાવાદના મુખ્ય સમર્થક કોણ છે?
- (3) મનોવૈજ્ઞાનિક દ્રષ્ટિએ બુદ્ધિને વ્યાખ્યાયિત કરો.
- (4) વંશીયતા સંબંધિત સિદ્ધિને અસર કરતા એક પરિબલનો ઉલ્લેખ કરો.
- (5) શિક્ષણમાં નીતિ વિશ્લેષણની ભૂમિકા શું છે?

English Version

Section-01

Que.1 Give answer any two out of three from the following questions. Each answer should be in about 750 words. (20)

1. Discuss the meaning and nature of education in light of different sociological perspectives. How do these perspectives help in understanding the purpose of education in society?
2. Critically examine the relationship between curriculum frameworks, structure of knowledge, and the national curriculum. Illustrate your answer with relevant examples.
3. Education Studies is a multi-disciplinary field. Discuss the contribution of traditional disciplines to the development of education studies as an academic field.

Que.2(A) Give answer any two out of three from the following questions. Each answer should be in about 125 words. (10)

1. Explain the concept of educational ideologies with suitable examples.
2. What are the purposes of educational research?
3. Clarify the nature of research.

Que.2(B) Answer the following five questions in short. (05)

1. Define education in one sentence.
2. Name any two sociological perspectives in education.
3. What is a curriculum framework?
4. State one characteristic of qualitative research.
5. What is meant by schooling in modern context?

Section-02

Que.3 Give answer any two out of three from the following questions. Each answer should be in about 750 words. (20)

1. Analyze the impact of Conservative, Labor, and Coalition governments on the development of education policy.
2. Discuss constructivism as a learning theory. How does it influence teaching and learning practices in the classroom?
3. How do social factors such as gender and ethnicity influence academic achievement? Support your arguments with relevant research.

Que.4(A) Give answer any two out of three from the following questions. Each answer should be in about 125 words. (10)

1. Explain the New Labor policy in education.
2. Define metacognition and explain its role in effective learning.
3. Briefly describe any two different views of intelligence.

Que.4(B) Give answer the following five questions in short (05)

1. What is meant by education market?
2. Who is a major proponent of constructivism?
3. Define intelligence in psychological terms.
4. Mention one factor affecting achievement related to ethnicity.
5. What is the role of policy analysis in education?
